

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี

2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับค่านิยม

ทฤษฎีค่านิยมที่สำคัญที่นักวิชาการใช้เป็นแนวทางในการศึกษาถึงค่านิยมของมนุษย์มีอยู่หลายทฤษฎี ในที่นี้จะกล่าวถึงสองทฤษฎี คือ ทฤษฎีค่านิยมของ สแปรงเจอร์ (Spranger) และทฤษฎีค่านิยมของ โรคิช (Rokeach) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.2 ทฤษฎีค่านิยมของ โรคิช

Rokeach (1973, pp. 7-8) ได้จำแนกค่านิยมออกเป็น 2 ประเภทสรุปได้ดังนี้

1. ค่านิยมวิถีปฏิบัติ (instrumental values) เป็นค่านิยมที่เป็นตัวกำหนดรูปแบบของการกระทำ แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

1.1 ค่านิยมส่วนจริยธรรม (moral values) เป็นค่านิยมที่มีจุดรวมอยู่ที่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล หากค่านิยมนี้ถูกละเมิด บุคคลจะรู้สึกสำนึกผิด ไม่สบายใจ ค้ำยมโนธรรม

1.2 ค่านิยมส่วนความสามารถ (competence values) เป็นค่านิยมที่มีจุดรวมอยู่ที่ตนเอง การละเมิดค่านิยมประเภทนี้จะทำให้เกิดความรู้สึกอับอายที่ตนขาดความสามารถส่วนตัว

2. ค่านิยมจุดหมายปลายทาง (terminal values) เป็นค่านิยมที่ติดอยู่ในตัวบุคคล แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

2.1 ค่านิยมส่วนบุคคล (personal values) เป็นค่านิยมที่อยู่ในตัวบุคคล

2.2 ค่านิยมส่วนสังคม (social values) เป็นค่านิยมที่มีจุดรวมอยู่ระหว่างบุคคล

ทฤษฎีค่านิยมของ โรดริช มีข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับธรรมชาติของค่านิยม ดังนี้

1. จำนวนค่านิยมที่แต่ละคนมีนั้น มีอยู่ไม่มากอยู่ในขอบข่ายที่จะนับและศึกษาได้
2. ความแตกต่างของค่านิยมจะแสดงออกมาทางระดับ
3. ค่านิยมต่าง ๆ สามารถนำมารวมกันเข้าเป็นระบบค่านิยมได้
4. ค่านิยมของมนุษย์สามารถสืบสาวไปถึงวัฒนธรรม สังคมและสถาบันต่าง ๆ ไปจนถึงบุคลิกภาพได้ สิ่งเหล่านี้ถือว่าเป็นบ่อเกิดของค่านิยม
5. ค่านิยมของมนุษย์ จะแสดงออกทางทัศนคติและพฤติกรรมของมนุษย์เกือบทุกรูปแบบที่นักสังคมศาสตร์สนใจที่จะศึกษาวิเคราะห์

2.3 ทฤษฎีค่านิยมของ สปรองเจอร์

การพัฒนาแนวความคิดเกี่ยวกับบุคลิกภาพนั้น ได้มีมาตลอดในขณะเดียวกันก็ได้มีบุคคลกลุ่มหนึ่ง ชื่อกลุ่มเวอร์สตีเฟนไฮโคโลจิส (Verstephendpsychologis) ซึ่งมีผู้นำคือ ดิลเชย์ (Dilthey) สปรองเจอร์ (Spranger) แจสเปอร์ (Jaspers) และนักเขียนชาวเยอรมันอื่น ๆ แนวคิดของคนกลุ่มนี้สนใจที่จะจำแนกบุคลิกภาพของคนให้ขึ้นไปตามอุดมคติ Spranger (as cited in Allport, 1954, p. 227) นักเขียนหลาย ๆ คนในกลุ่มเวอร์สตีเฟนไฮโคโลจิสได้เสนอรูปแบบบุคลิกภาพออกมาหลากหลาย แต่ที่รู้จักแพร่หลายมากที่สุด คือ รูปแบบหกชนิดของ Spranger (as cited in Allport, 1954, p. 228)

Spranger (as cited in Allport, 1954, p. 227) ได้ศึกษาความสนใจหรือแรงจูงใจสำคัญพื้นฐานที่ประกอบกันอยู่ในบุคลิกภาพของคน 6 อย่าง คือ ความเชื่อในหลักการหรือวิชาการ สภาพเศรษฐกิจ สุนทรียทัศน์ สังคม ความเชื่อในลัทธิการเมือง ความเชื่อทางศาสนา โดยสปรองเจอร์เชื่อว่า การประเมินค่านิยมหรือทัศนคติของเขาจะทำให้เรารู้ว่าเรามีบุคลิกภาพเป็นคนอย่างไร หรือเป็นคนประเภทใด ซึ่งจะขึ้นอยู่กับค่านิยมชนิดใดชนิดหนึ่งดังต่อไปนี้ คือ

1. ค่านิยมทางวิชาการ (theoretical values) เป็นค่านิยมที่เป็นแรงจูงใจให้บุคคลต้องการศึกษาหาความรู้แสวงหาความจริง บุคคลที่มีค่านิยมประเภทนี้มักเป็นผู้ที่นิยมใช้สมองในการคิดพิจารณาหาข้อเหมือนหรือข้อแตกต่างใช้การสังเกตและเหตุผล สนใจ

ข้อมูลเชิงประจักษ์ การพิจารณาวิพากษ์วิจารณ์ การจัดระบบความรู้ให้เป็นระเบียบ จึงต้องเป็นพวกที่มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด ได้แก่ พวกนักวิทยาศาสตร์ นักปรัชญา เป็นต้น

2. ค่านิยมทางเศรษฐศาสตร์ (economical values) เป็นค่านิยมที่ทำให้บุคคลมีความพอใจที่จะแสวงหาสิ่งอำนวยความสะดวกสบาย ความมั่งคั่ง จะสนใจในสิ่งที่มี “ประโยชน์” ยึดถือสิ่งที่จะสนองความต้องการทางกายได้เป็นหลัก ซึ่งความสนใจที่จะสร้างสิ่งที่เป็นประโยชน์นี้ทำให้เกิดการปฏิบัติการทางด้านธุรกิจขึ้นในโลกมีการผลิต การจัดจำหน่ายและการบริโภคสินค้ามีการคิดระบบเครดิตขึ้นมาใช้ การสะสมทรัพย์สินเงินทองของมีค่าที่จับต้องได้ คนประเภทนี้จึงเป็นพวก “นักปฏิบัติ”

แนวคิดทางด้านนี้มักจะขัดแย้งกับค่านิยมประเภทอื่น ๆ อยู่เสมอ เนื่องจากบุคคลที่มีค่านิยมประเภทนี้ต้องการนำความรู้เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง ๆ และมีความเห็นว่าความรู้ที่ไม่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ นั้นเป็นความสูญเปล่า ผลงานที่สำคัญทางด้านวิศวกรรมศาสตร์และศาสตร์ประยุกต์ทั้งหลายก็เกิดจากความต้องการของนักเศรษฐศาสตร์ในการนำความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์มาใช้งานนั่นเอง ดังนั้นค่านิยมในการที่จะทำอะไรก็ต้องคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยอยู่เสมอ จึงขัดกับค่านิยมทางด้านสุนทรียภาพ ยกเว้นแต่ว่าศิลปะเหล่านั้นสร้างขึ้นเพื่อหวังผลทางการค้าในชีวิตของคนกลุ่มนี้จึงมักจะเกิดความสับสนระหว่างความหรูหราฟุ่มเฟือยกับความสวยงามอยู่เสมอในแง่ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ คนประเภทนี้มักจะสนใจที่จะทำตัวให้เกินหน้าคนอื่น ๆ ไปให้ได้ จึงมักจะมีค่านิยมทางการเมืองและค่านิยมทางสังคมด้วย พวกเขา มักจะนับถือเงินทองทรัพย์สินเป็นศาสดา การนับถือพระเจ้านับถือในแง่ที่พระเจ้าคือผู้บันดาลความมั่งคั่ง ร่ำรวย ความเจริญรุ่งเรือง และทรัพย์สินสมบัติมาให้

3. ค่านิยมทางด้านสุนทรียภาพ (aesthetic values) เป็นค่านิยมที่ทำให้บุคคลเห็นว่ารูปร่าง (form) และความกลมกลืน (harmony) มีค่าสูงสุด เขาจะตัดสินใจต่าง ๆ โดยใช้ความงามสง่า ความสมดุลได้สัดส่วนหรือความเหมาะสมเป็นเกณฑ์ พวกเขาจะถือว่าชีวิต คือ ความเปลี่ยนแปลงผันผวนของเหตุการณ์ที่แต่ละเหตุการณ์ก็มีความน่าประทับใจ สนุกสนานในตัวของมันเอง คนประเภทนี้ไม่จำเป็นต้องเป็นศิลปินที่มีความคิดสร้างสรรค์ เป็นเลิศหรือไร้ปัญญาความสามารถ แต่เป็นคนที่สนใจในเรื่องศิลปะของชีวิตมากกว่าเรื่องอื่น ๆ

คนที่มีความนิยมประเภทนี้ มักจะมีความคิดเห็นตรงกันข้ามกับพวกยึดทฤษฎีหรือหลักการเพราะพวกเขาจะสนใจความแปลกและความหลากหลายต่าง ๆ กันมากกว่าจะสนใจค้นหาหลักฐานเหตุผลของมวลประสบการณ์ที่เกิดขึ้น พวกนี้มักจะยึดถือแนวความคิดตามแบบของ คีท (Keats) ที่ว่าความงามมีความสำคัญเท่าเทียมกันกับความเป็นจริงหรือสังขธรรมหรือเห็นด้วยกับเมนเคน (Mencken) ว่าการทำให้สรรพสิ่งมีความงามดึงดูดใจมีความสำคัญมากกว่าทำให้มันเป็นอมตะหรือเป็นความจริงขึ้นมาหลายร้อยเท่า พวกที่มีความนิยมทางสุนทรียภาพจะมีความคิดเห็นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ว่าขบวนการในการผลิตการโฆษณาและการค้าว่าเป็นขบวนการทำลายคุณค่าที่เขายึดถือว่าสำคัญที่สุดไปจนหมดสิ้น ทางด้านสังคมเขาจะสนใจที่ตัวบุคคลมากกว่าเรื่องราวประกอบอื่น ๆ เขาจะสนใจความเป็นเอกลักษณ์บุคคลและความสมบูรณ์ในตัวเองของบุคคล พวกนิยมทางสุนทรียภาพมักจะชอบความผึ่งผายหรูหราที่ดูงามสง่าและควรมีอำนาจแต่จะต่อต้านกิจกรรมทางด้านการเมืองที่ขัดต่อความเป็นตัวเองของบุคคลทางด้านศาสนา คนกลุ่มนี้จะเกิดความสับสนระหว่างความงามกับกิจกรรมที่บริสุทธิ์ทางด้านศาสนา

4. ค่านิยมทางสังคม (social values) เป็นค่านิยมที่เป็นแรงจูงใจให้บุคคลสร้างสัมพันธ์กับผู้อื่น และเข้าไปมีส่วนร่วมในสังคมสิ่งที่มีค่าที่สุดสำหรับคนกลุ่มนี้ก็คือความรักที่มีให้กับผู้คน จุดมุ่งหมายของเขาจะอยู่ที่บุคคลอื่นเสมอ มีความรักในเพื่อนมนุษย์ช่วยเหลือและสร้างประโยชน์ให้แก่เพื่อนมนุษย์ คนพวกนี้จึงเป็นคนที่มิเมตตากรรณาเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และไม่เห็นแก่ตัว เขาจะมองพวกยึดหลักการนักเศรษฐศาสตร์และพวกนิยมสุนทรียภาพว่าเป็นพวกชาเย็น ไม่มีลักษณะของความเป็นมนุษย์ที่ควรจะมี ความเมตตากรรณา คนกลุ่มนี้จะมีลักษณะตรงข้ามกับนักการเมือง พวกเขาถือว่าความรักเป็นรูปแบบของความสัมพันธ์ที่เหมาะสมที่สุดที่มนุษย์ควรมีต่อกัน ความใส่ใจในสังคมที่มีลักษณะบริสุทธิ์สะอาดที่สุดก็คือ ความไม่ยึดถืออยู่กับตนเอง และคนกลุ่มนี้จะมีลักษณะใกล้เคียงกับคนที่มีความนิยมทางศาสนา

5. ค่านิยมทางการเมือง (political values) เป็นค่านิยมที่ทำให้บุคคลแสวงหา "อำนาจ" กิจกรรมที่คนกลุ่มนี้ทำไม่ได้จำกัดเฉพาะแต่เรื่องการเมืองเท่านั้น แต่จะเป็นกิจกรรมทุกอย่างที่เขาทำ ไม่ว่าจะเป็โอกาสใดก็ตามเขาต้องการที่จะเป็นผู้มีอำนาจสูงสุด มีอิทธิพล ชื่อเสียง ชีวิตของพวกเขาเต็มไปด้วยการแข่งขัน ต่อสู้ดิ้นรน แก่งแย่ง

ซึ่งดีซิงเค่น ซึ่งพวกเขาเห็นว่า อำนาจเป็นเรื่องที่ยอมรับกันทั่วไป และเป็นแรงบันดาลใจพื้นฐานเบื้องต้นที่สุดของคนเรา ดังนั้นลักษณะของคนกลุ่มนี้จึงเห็นได้ชัดเจนว่าเป็นผู้ต้องการอำนาจ

6. ค่านิยมทางศาสนา (religious values) เป็นค่านิยมที่ทำให้บุคคลสนใจในเรื่องปรัชญาของชีวิต มีความเชื่อว่าชีวิตเป็นส่วนหนึ่งของจักรวาล เขาจะพยายามทำความเข้าใจว่าจักรวาลคืออะไร ตัวเขามีความสัมพันธ์กับจักรวาลอย่างไร อยู่ตรงไหนของจักรวาล สิ่งที่คนกลุ่มนี้ถือว่ามีค่าสูงสุดคือความเป็นเอกภาพ (unity) พวกเขามุ่งมั่นที่จะสร้างความดีที่ถือว่าเป็นความดีอย่างสมบูรณ์ถ่องแท้ที่สุด บางคนอาจกลายเป็น “ผู้วิเศษลึกลับ” (immanent mystic) คือ เป็นพวกที่เห็นว่าการประกอบกิจทางศาสนา คือ สิ่งที่ถูกต้องในชีวิตและปฏิบัติกิจทางศาสนาอย่างจริงจัง เพื่อความสนุกสนานในการหยั่งรู้เหตุการณ์ ในขณะที่เดียวกันก็พยายามแสวงหาสัจธรรมชั้นที่สูงยิ่งขึ้นไปอีก บางคนอาจหยุดการดำเนินชีวิตตามปกติแล้วบำเพ็ญทุกขกิริยาทรมานตัวเอง เช่นเดียวกับพวกนักบวชในอินเดียที่แสวงหาความเป็นเอกภาพด้วยการทรมานตัวเองหรือละทิ้งสังขารตัวเอง การเจริญสมาธิวิปัสสนา

อย่างไรก็ตามบุคคลไม่ได้มีบุคลิกภาพเป็นแบบใดแบบหนึ่งตามที่แบ่งประเภทไว้ได้เพียงประเภทเดียว การแบ่งที่กำหนดไว้นี้เป็น การแบ่งตามอุดมคติที่คิดว่าน่าจะเป็นไปได้แบบใดบ้างเท่านั้น

2.4 การพัฒนาแบบวัดค่านิยมของ อัลพอร์ต และคณะ

Allport, Vernon, and Lindzey (1970, p. 9) ได้ร่วมกันสร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมขึ้น ใ้ชื่อว่า Study of Values โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะวัดความสนใจหรือแรงจูงใจสำคัญพื้นฐานที่ประกอบกันอยู่ในบุคลิกภาพของคน 6 ประการ ตามแนวความคิดของสเปงเซอร์ คือ ค่านิยมทางวิชาการ ค่านิยมทางเศรษฐศาสตร์ ค่านิยมทางสุนทรียภาพ ค่านิยมทางการเมือง ค่านิยมทางศาสนา ซึ่งเป็นการสนับสนุนแนวคิดที่ว่า การศึกษาค่านิยมของคนหรือการประเมินเจตคติของคน จะทำให้รู้ว่าเขามีบุคลิกภาพเป็นอย่างไร หรือเป็นคนประเภทใด แบบทดสอบนี้ได้รับการพิมพ์เผยแพร่ครั้งแรกเมื่อ ค.ศ. 1931 มีการปรับปรุงครั้งที่สองใน ค.ศ. 1951 และปรับปรุงครั้งที่สาม ใน ค.ศ. 1960

แบบทดสอบวัดค่านิยมของ อัลพอร์ต และคณะ ฉบับปี ค.ศ. 1960 ประกอบด้วย
คำถาม 45 คำถาม และคำตอบ 120 คำตอบ ซึ่งคำตอบเหล่านี้จะแสดงออกถึงค่านิยม
ด้านต่าง ๆ หกประเภท ๆ ละ 20 คำตอบ ตัวแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็นสองภาค คือ

ภาคที่ 1 มีคำถาม 30 ข้อ คำตอบข้อละ 2 คำตอบ รวม 60 คำตอบ กำหนดให้
ผู้ตอบเลือกตอบโดยให้ค่าเป็นตัวเลข มีคะแนนเต็มข้อละ 3 คะแนน หากเห็นด้วยกับ
คำตอบข้อใดก็ให้ 3 คะแนน ข้อที่ไม่เห็นด้วยให้ 0 คะแนน ถ้าเห็นด้วยทั้งสองคำตอบให้
ตัดสินใจจากเห็นด้วยมากกว่าหรือน้อยกว่า โดยเห็นด้วยมากกว่าให้ 2 คะแนน เห็นด้วย
น้อยกว่าให้ 1 คะแนน

ภาคที่ 2. มีคำถาม 15 ข้อ คำตอบข้อละ 4 คำตอบ รวม 60 คำตอบ กำหนดให้
ผู้ตอบเลือกตอบโดยให้ค่าเป็นตัวเลข คำตอบที่เห็นด้วยหรือชอบมากที่สุดให้ 4 คะแนน
ชอบรองลงมาให้ 3, 2 และคำตอบที่เห็นด้วยหรือชอบน้อยที่สุดให้ 1 คะแนน

การให้คะแนนแบบเรียงตามลำดับมากน้อยของแบบทดสอบวัดค่านิยมทั้งสอง
ภาคนี้ เป็นการสอดคล้องกับลักษณะของค่านิยมเนื่องจากบุคคลจะมีค่านิยมแต่ละประเภท
ในสัดส่วนมากน้อยแตกต่างกันไป แต่จะมีค่านิยมประเภทใดประเภทหนึ่งปรากฏออกมา
เด่นชัด

แบบวัดค่านิยมของ อัลพอร์ต และคณะนี้ ได้มีการหาความเชื่อมั่นไว้สองวิธี
ปรากฏผลดังตาราง 1

ตาราง 1

ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดค่านิยมของ อัลพอร์ต และคณะ

ค่านิยม	แบบแบ่งครึ่ง	แบบสอบซ้ำ	
		กลุ่มแรก (1 เดือน)	กลุ่มสอง (2 เดือน)
วิชาการ	.84	.87	.85
เศรษฐศาสตร์	.93	.92	.84
สุนทรียภาพ	.89	.90	.87
สังคม	.90	.77	.88
การเมือง	.97	.90	.88
ศาสนา	.95	.91	.93
ทั้งหมด	.90	.89	.88

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดค่านิยมของ อัลพอร์ต และคณะ ได้หาไว้สองวิธี คือ แบบแบ่งครึ่ง (split-halves) และแบบสอบซ้ำ (test-retest) การหาโดยวิธีสอบซ้ำนั้นทำการทดสอบกับประชากรสองกลุ่ม กลุ่มแรกทดสอบครั้งแรกและครั้งหลังห่างกัน 1 เดือน กลุ่มที่สองทดสอบครั้งแรกและครั้งหลังห่างกัน 2 เดือน

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในกลุ่มของแบบวัดค่านิยมนี้ โดยทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นชาย 100 คน และหญิง 100 คน ปรากฏว่าค่านิยมเกือบทุกประเภทมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในกลุ่มเป็นลบยกเว้นความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมทางเศรษฐศาสตร์กับค่านิยมทางการเมือง และค่านิยมทางสังคมกับค่านิยมทางศาสนาที่มีค่าเป็นบวก ดังตาราง 2-3

ตาราง 2

ค่าสหสัมพันธ์ภายในกลุ่มของแบบวัดค่านิยมของ อัลพอร์ต และคณะของเพศชาย

ค่านิยม	เศรษฐกิจศาสตร์	สุนทรียภาพ	สังคม	การเมือง	ศาสนา
วิชาการ	-.22	-.10	-.13	-.20	-.18
เศรษฐกิจศาสตร์		-.41	-.36	.27	-.43
สุนทรียภาพ			-.10	-.18	-.31
สังคม				-.18	.23
การเมือง					-.42

ตาราง 3

ค่าสหสัมพันธ์ภายในกลุ่มของแบบวัดค่านิยมของ อัลพอร์ต และคณะของเพศหญิง

ค่านิยม	เศรษฐกิจศาสตร์	สุนทรียภาพ	สังคม	การเมือง	ศาสนา
วิชาการ	-.02	.07	-.24	.02	-.48
เศรษฐกิจศาสตร์		-.33	-.35	.18	-.29
สุนทรียภาพ			-.40	.01	-.46
สังคม				-.33	.27
การเมือง					-.36

จากตาราง 2 และ 3 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบวัดค่านิยมของ อัลพอร์ต และคณะ ปรากฏว่าค่านิยมเกือบทุกด้านมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในกลุ่มเป็นลบหรือใกล้เคียงศูนย์ ยกเว้นค่านิยมด้านสังคมกับด้านศาสนา และด้านเศรษฐกิจศาสตร์กับด้านการเมืองเท่านั้น ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวก ซึ่งหมายความว่า ค่านิยมทั้งสองคู่ยังมีความสัมพันธ์กันอยู่ แบบทดสอบนี้ไม่สามารถวัดค่านิยมด้านนี้แยกจากกันได้

สำหรับแบบวัดค่านิยมของ อัลพอร์ต และคณะที่มีผู้นำมาแปลเป็นภาษาไทยแล้วปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพวัฒนธรรมและสังคมไทยมีอยู่สองชุด ดังนี้ ชุดแรกแปลและปรับปรุงจากต้นฉบับของ อัลพอร์ต และคณะ เมื่อปี พ.ศ. 2525 โดยผู้วิจัย

ท่าน ชุดที่สองปรับปรุงจากแบบวัดชุดแรกโดยผู้วิจัยห้าท่าน ในปี พ.ศ. 2529 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดค่านิยมแต่ละด้านปรากฏผล ดังตาราง 4-5

สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ
ห้องสมุดงานวิจัย
วันที่..... 17 ต.ค. 2555
เลขทะเบียน..... 248968
เลขเรียกหนังสือ.....

ตาราง 4

ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดค่านิยมของ อัลพอร์ต และคณะ

ผู้วิจัย	ค่านิยม	วิชาการ	เศรษฐศาสตร์	สุนทรียศาสตร์	สังคม	การเมือง	ศาสนา	ทั้งหมด
ศิริวรรณ (กทม.)		.48	.53	.60	.33	.35	.54	.48
รุ่งนภา (เขต 1)		.44	.30	.50	.29	.52	.52	.40
วิศาล (เขต 5)		.32	.37	.47	.34	.36	.42	.39
สุรัชย์ (เขต 6)		.35	.43	.42	.34	.30	.44	.36
วิโรจน์ (เขต 7)		.50	.44	.57	.16	.19	.43	.39
สวัสดิ์ (เขต 11)		.46	.40	.47	.21	.24	.32	.35
สมโภชน์ (เขต 12)		.39	.41	.61	.34	.20	.42	.41
รวมทั้งหมดเมื่อแปลเป็น ค่า Z แล้ว		.42	.41	.52	.29	.31	.45	.39

จากตาราง 4 พบว่า ผลของการนำแบบวัดค่านิยมของ อัลพอร์ต และคณะมาใช้ในประเทศไทยครั้งนี้ ปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่นค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับต้นฉบับเดิม ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .84 - .97 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากลักษณะของคำถามคำตอบกับวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน คณะผู้วิจัยคณะนี้จึงได้เสนอแนะให้มีการพัฒนาและปรับปรุงแบบทดสอบฉบับนี้ต่อไป

ตาราง 5

ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดที่ปรับปรุงชุดที่สอง (2529)

ผู้วิจัย	ค่านิยม	วิชาการ	เศรษฐศาสตร์	สุนทรียศาสตร์	สังคม	การเมือง	ศาสนา	ทั้งหมด
ชนศักดิ์ อัสจุฬามณี		.48	.43	.54	.33	.56	.79	.54
เพ็ญพรรณ ปิยารมย์		.42	.42	.64	.44	.29	.53	.46
สุจารี คล้ายสังข์		.35	.41	.59	.45	.32	.37	.42
สุนทรียา แสงสรรพ		.35	.42	.61	.47	.33	.37	.43
อัมพา ชชธวัช		.58	.34	.46	.39	.50	.40	.45
เจดีย์		.44	.41	.57	.41	.41	.51	.50

จากตาราง 5 พบว่า ผลของการปรับปรุงและนำแบบวัดค่านิยมไปใช้ของคณะผู้วิจัย ชุดที่สองนี้ จะเห็นได้ว่า ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดสูงขึ้นเล็กน้อย เมื่อนำค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดทั้งสองครั้งมาเปรียบเทียบกับค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดของ อัลพอร์ต และคณะก็ยังมีค่าต่ำกว่ามาก และจากการที่มีผู้นำแบบวัดค่านิยมของ อัลพอร์ต และคณะ ไปใช้กันอย่างแพร่หลายในต่างประเทศมีการพัฒนาและปรับปรุงเรื่อยมา จนกระทั่งมีผู้นำมาแปลเป็นภาษาไทย และแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและวัฒนธรรมไทย แต่เมื่อนำไปใช้ก็ยังพบว่ามีความเชื่อมั่นไม่สูงนัก จึงทำให้ผู้วิจัยมีแนวคิดว่าจะสร้างแบบวัดค่านิยมตามแนวคิดของ สแปรงเจอร์ขึ้นมาใหม่ โดยยึดรูปแบบของ อัลพอร์ตและคณะไว้ก็ น่าจะเป็นการพัฒนาแบบวัดค่านิยมตามทฤษฎีของ สแปรงเจอร์ ได้อีกวิธีหนึ่ง

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมทั่วไปของคนไทย

การวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมภายในประเทศยังอยู่ในวงจำกัด ส่วนมากจะเป็น การศึกษาค่านิยมทางอาชีพ ค่านิยมทางการศึกษา เพื่อประโยชน์ในการแนะแนว อย่างไรก็ตามในระยะหลังการศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมก็มีแนวโน้มที่จะขยายวงกว้างขวางขึ้น ดังเช่น

ปี พ.ศ. 2536 ศิริพงษ์ เสภาภย (2536), เพชรรัชฎ์ แก้วสุวรรณ (2537), สุทิน พิทักษ์นรชน (2537), วีรวัดน์ คนกาญจน์ (2537) และสมปอง อมรสิทธิวงศ์ (2538) ได้ร่วมกันพัฒนาแบบวัดค่านิยมของ สแปรงเจอร์ ตามรูปแบบการวัดของ อัลพอร์ต เวอร์นอน และลินเช่ โดยมีวิธีการและขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีค่านิยมตามแนวคิดของ สแปรงเจอร์
2. ศึกษารูปแบบทดสอบ Study of Values ของ อัลพอร์ต เวอร์นอน และลินเช่ ซึ่งประกอบด้วย ค่านิยม 6 ด้าน ได้แก่ ค่านิยมด้านวิชาการ ค่านิยมด้านเศรษฐกิจ ค่านิยมด้านสุนทรียภาพ ค่านิยมด้านสังคม ค่านิยมด้านการเมือง และค่านิยมด้านศาสนา

3. สร้างแบบทดสอบวัดค่านิยมทั้ง 6 ด้าน ประกอบด้วย 2 ตอน ตอนที่ 1 มีคำถาม 60 ข้อ แต่ละข้อมี 2 ตัวเลือก ตอนที่ 2 มีคำถาม 30 ข้อ แต่ละข้อมี 4 ตัวเลือก รวม 2 ตอน มี 240 ตัวเลือก ค่านิยมทั้ง 6 ด้าน กระจายอยู่ทั่วไปในตัวเลือก ด้านละ 40 ตัวเลือก

4. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาไทย ด้านวัดผล และด้านจิตวิทยาตรวจสอบความถูกต้อง ตามค่านิยมศัพท์ของค่านิยมทั้ง 6 ด้าน แล้วนำผลการตรวจสอบมาปรับแก้ไขตามคำแนะนำ

5. นำแบบทดสอบที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้รู้แจ้ง (known group technique) ค่านิยมละ 100 คน รวมกลุ่มผู้ทดสอบจำนวน 600 คน

6. นำผลการทดสอบกับกลุ่มผู้รู้แจ้งมาวิเคราะห์ แล้วคัดเลือกข้อที่ใช้ได้ผลปรากฏว่า

ตอนแรก มีจำนวน 30 ข้อ ๆ ละ 2 ตัวเลือก

ตอนสอง มีจำนวน 15 ข้อ ๆ ละ 4 ตัวเลือก

รวมตัวเลือก 120 ตัวเลือก แยกเป็นวัดค่านิยมทุกด้าน ๆ ละ 20 ข้อ

7. การตรวจสอบคุณภาพแบบวัดค่านิยมที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (construct validity) โดยวิธีกลุ่มผู้รู้แจ้ง ซึ่งเป็นการตรวจสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยระหว่างกลุ่ม ซึ่งคาดว่าจะมีค่านิยมด้านนั้น ๆ สูงกว่ากลุ่มอื่น ๆ อีก 5 กลุ่ม หลังจากการทดสอบด้วย ค่า f test แล้ว ปรากฏว่า ค่า f มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า แบบวัดทุกข้อสามารถจำแนกบุคคลได้ เพื่อเป็นการยืนยันค่าความเที่ยงตรงตามโครงสร้างของแบบวัดค่านิยมทั้ง 6 ด้าน คณะผู้สร้างแบบวัด จึงนำมาหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของแบบทดสอบ พบว่า แบบวัดค่านิยมทั้ง 6 ด้าน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่าง -0.4882 ถึง 0.0924 แสดงว่า แบบทดสอบที่สร้างขึ้นโดย ศิริพงษ์ เสาภายน (2536, 2537, 2539, 2540) วัดค่านิยมทั้ง 6 ด้าน เป็นอิสระจากกัน นอกจากนั้นคณะผู้สร้างแบบทดสอบได้นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีหลากหลายอาชีพ และสถานภาพ พบว่า ค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (r) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า แบบวัดค่านิยมทั้ง 6 ด้าน สามารถจำแนกผู้ที่ได้คะแนนสูงกับคะแนนต่ำได้จริง

ส่วนการหาค่าความเชื่อมั่นใช้วิธีการหาแบบแบ่งครึ่ง (split-halves) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.41-0.65 เมื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -coefficient) ของ Cronbach พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นระหว่าง 0.55-0.72 นับว่าแบบทดสอบมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ใช้ได้

ต่อมา นีออน พิณประดิษฐ์ (2546) ได้ศึกษา *ตัวบ่งชี้ทางจิตสังคมกับพฤติกรรมการทำงานของข้าราชการตำรวจสังกัดตำรวจภูธรภาค 4* โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการตำรวจ 1,209 คน ผลการศึกษาพบว่า ระยะเวลาในการทำงานของข้าราชการตำรวจมีความเกี่ยวข้องกับ จิตลักษณะตามสถานการณ์ 2 ด้าน คือ เจตคติต่อการเป็นตำรวจ และความเชื่ออำนาจในตนในการทำงาน โดยพบว่า ข้าราชการตำรวจที่มีระยะเวลาในการทำงานมาก มีเจตคติที่ดีต่อการเป็นตำรวจมากกว่าข้าราชการตำรวจที่มีระยะเวลาในการทำงานน้อย และเช่นเดียวกับข้าราชการตำรวจที่มีระยะเวลาในการทำงานมาก มีความเชื่ออำนาจในตนในการทำงานมากกว่าข้าราชการตำรวจที่มีระยะเวลาทำงานน้อย แต่ในงานวิจัยนี้ไม่พบว่า การมีระยะเวลาในการทำงานมากหรือน้อยมีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการทำงานทั่วไปและพฤติกรรมการทำงานเฉพาะสายงาน และงานวิจัยของ วิลาศลักษณ์ ชวัลลสี, งามตา วนินทานนท์ และวิริณธ์ ธรรมนารถสกุล (2547) ได้ศึกษา *ข้าราชการระดับ 3-10 ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทย* จำนวน 2,027 คน ผลการศึกษาพบว่า ข้าราชการที่มีอายุราชการมาก (26-42 ปี) และที่มีอายุราชการปานกลาง (16-25 ปี) มีพฤติกรรมตามค่านิยมสร้างสรรค์รวมและด้านย่อย 4 ด้าน คือ ด้านกล้าเขียนหัดทำในสิ่งที่ถูกต้อง ซื่อสัตย์รับผิดชอบ โปร่งใสตรวจสอบได้ และมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน มากกว่าข้าราชการที่มีอายุราชการน้อย (1-15 ปี) ในด้านลักษณะทางจิตใจ พบว่า ผู้ที่มีอายุราชการมากมีเจตคติที่ดีต่อพฤติกรรมตามค่านิยมสร้างสรรค์รวมและด้านย่อยทุกด้าน มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนสูงกว่าผู้ที่มีอายุราชการน้อย ส่วนด้านลักษณะทางศาสนา พบว่า ข้าราชการที่อายุราชการมากและปานกลาง มีการคิดแบบโยนิโสมนสิการและมีหลักอิทธิบาท 4 สูงกว่าข้าราชการที่อายุราชการน้อย จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ระยะเวลาในการทำงานมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงาน

โสภา ศรีอุเทน (2548) ได้ศึกษา ค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) เพื่อคุณลักษณะส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว (2) เพื่อศึกษาค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น (3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อค่านิยมที่พึงประสงค์ของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น (4) เพื่อศึกษาแนวทางปลูกฝังและส่งเสริม ค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายในโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น จำนวน 375 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน และค่าไควสแควร์ ผลการวิจัยสรุปดังนี้

1. คุณลักษณะส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว และสภาพแวดล้อมทาง สังคมของบุคคลผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 149 คน เพศหญิง จำนวน 222 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 12-15 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ค่าใช้จ่าย ต่อเดือนเฉลี่ย 1,970 บาท แหล่งที่มาของรายได้ส่วนใหญ่ได้จากบิดาและมารดา ลักษณะ การพักอาศัย ส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับบิดามารดา และพักอยู่ในเขตเทศบาลนครขอนแก่น ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวส่วนใหญ่อบอุ่น ประสบการณ์อบรมคุณธรรมจริยธรรม ส่วนใหญ่เคยอบรม รายได้ของบิดามารดารายได้ต่อเดือนเฉลี่ย 30,029.95 บาท ส่วน รายจ่ายของบิดามารดามีรายจ่ายต่อเดือนเฉลี่ย 18,051.36 บาท อาชีพของบิดาและมารดา ส่วนใหญ่มีอาชีพรับราชการ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวส่วนใหญ่ปานกลาง ลักษณะเพื่อนสนิทส่วนใหญ่เป็นเพื่อนเพศเดียวกัน สื่อที่ได้รับความนิยมสูงสุดคือ โทรทัศน์ เทคโนโลยีการสื่อสารที่ใช้สื่อสารมากที่สุดคือ โทรศัพท์มือถือ สภาพแวดล้อม ทางสถานศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนอย่างดี ส่วนสถานบันเทิง/ แหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่เคยไปเที่ยว สถานที่ไปเที่ยวบ่อยที่สุดได้แก่ โรงภาพยนตร์

2. ค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การปฏิบัติเกี่ยวกับความมีวินัยอยู่ในระดับมาก สูงที่สุด รองลงมา คือ การยึดมั่นในคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก และต่ำที่สุด คือ การพึ่งตนเอง อยู่ในระดับปานกลาง

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อค่านิยมที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในจังหวัดขอนแก่น จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ พบว่า ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับค่านิยมที่พึงประสงค์ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ได้แก่ ระดับชั้นเรียน เขตที่พักอาศัย อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา เพื่อน สื่อ เทคโนโลยีการสื่อสาร และ สถานศึกษา ส่วนปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับค่านิยมที่พึงประสงค์ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ได้แก่ เพศ อายุ ค่าใช้จ่ายต่อเดือน แหล่งที่มาของรายได้ ลักษณะการพักอาศัย ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ประสบการณ์อบรมคุณธรรมจริยธรรม รายได้ของบิดามารดา รายจ่ายของบิดามารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และสถานบันเทิง/แหล่งท่องเที่ยว

4. ข้อเสนอแนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดขอนแก่น เกี่ยวกับค่านิยมที่พึงประสงค์พบว่า ค่านิยมที่ควรปฏิบัติมากที่สุด คือ การพึ่งตนเอง ค่านิยมที่ควรปลูกฝังและส่งเสริมมากที่สุด คือ ความรักชาติ ส่วนค่านิยมที่ควรแก้ไขมากที่สุด คือ การประหยัด แนวทางการปลูกฝังและส่งเสริมค่านิยมควรเริ่มจากสถาบันครอบครัวเป็นอันดับแรก สถานศึกษาควรสอดแทรกเรื่อง ค่านิยมเข้าไปในรายวิชาต่าง ๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรร่วมมือกันรณรงค์ปลูกฝังและส่งเสริมค่านิยมที่พึงประสงค์อย่างจริงจัง และต่อเนื่องให้กับนักเรียน

สมบูรณ์ ดันยะ (2550) ได้ศึกษา ค่านิยมทางการศึกษาของไทย: อดีต ปัจจุบัน อนาคต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาค่านิยมทางการศึกษาของไทยที่เป็นมาในอดีต ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและแนวโน้มที่จะเป็นไปในอนาคต โดยการวิเคราะห์ค่านิยมทางการศึกษาของไทยในอดีต ใช้วิธีการวิเคราะห์เอกสารที่กล่าวถึงเรื่องราวเกี่ยวกับการศึกษาของไทยในสมัยต่าง ๆ รวมทั้งวรรณกรรมในสมัยต่าง ๆ การศึกษาค่านิยมทางการศึกษาของไทยในปัจจุบัน ใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจ จากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนประถมศึกษา นักเรียนมัธยมศึกษา นักศึกษาอุดมศึกษา ครู-อาจารย์ และผู้ปกครองนักเรียนนักศึกษา จำนวน 4,503 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอนจากประชากรทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามวัดค่านิยมทางการศึกษาแบบ Pair Comparison ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง จำนวน 50 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS FOR WINDOW โดยการแจกแจงความถี่ คำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวน ส่วนการศึกษาค่านิยมทางการศึกษาของ

ไทยในอนาคตใช้วิธีวิจัยแบบเทคนิคเคลฟาย โดยใช้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 17 คน จากสถาบันการศึกษา และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ใช้แบบสอบถามจำนวน 3 รอบ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหาคำนวณค่ามัธยฐาน และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ค่านิยมทางการศึกษาของไทยในอดีต แบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

1.1 สมัยก่อนปฏิรูปการศึกษาในรัชกาลที่ 5 พบว่า การศึกษาเป็นการเรียนวิชาซีพมากกว่าการเรียนหนังสือ การศึกษาเป็นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมต่าง ๆ การศึกษาของหญิงและชายต่างกัน และวังเป็นสถานศึกษาของลูกผู้ที่มีตระกูล

1.2 สมัยปฏิรูปการศึกษาในรัชกาลที่ 5 พบว่า การศึกษาคือการเรียนหนังสือเพื่อเข้ารับราชการ การเรียนหนังสือเป็นหน้าที่ของผู้มุ่งเข้ารับราชการ การศึกษาของหญิงและชายต่างกัน การวัดผลเป็นการ “ไล่หนังสือ” เพื่อรับ “หนังสือรับรอง” สถานศึกษาของเจ้านายและชาวบ้านต่างกัน ผู้จัดการศึกษาคำนึงถึงการศึกษาด้านคุณธรรม จริยธรรม และการอาชีพ และการนิยมยกย่องชาวต่างชาติ (ฝรั่ง)

1.3 สมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 พบว่า การศึกษาของชายและหญิงไม่แตกต่างกัน ประชาชนไม่นิยมเรียนวิชาชีพ และการศึกษามุ่งให้อ่านหนังสือออกมากกว่าการอบรมด้านจริยธรรม คุณธรรม

1.4 สมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึง พ.ศ. 2525 พบว่า เห็นความสำคัญของการเรียนหนังสือมาก การศึกษาของหญิงและชายไม่แตกต่างกัน นิยมเรียนสายสามัญมากกว่าสายอาชีพ การยกย่องปริญญาบัตรหรือวุฒิปัตร นิยมยกย่องผู้ที่เรียนจบจากต่างประเทศ การศึกษาคือบันไดค้ำ และนิยมสถานศึกษาที่มีชื่อเสียง

2. ค่านิยมทางการศึกษาของไทยในปัจจุบัน ค่านิยมทางการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในภาพรวม มี 5 ข้อ เรียงตามลำดับ ดังนี้ การศึกษาทำให้มีทางเลือกในชีวิตมากขึ้น ผู้ที่เรียนสูงกว่ามีโอกาสได้งานทำที่ดีกว่า การศึกษาเป็นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม การศึกษาช่วยให้มีชีวิตอยู่ได้ในสังคมปัจจุบันและการศึกษาช่วยยกฐานะทางสังคมตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบค่านิยมทางการศึกษาระหว่างนักเรียนประถมศึกษา นักเรียนมัธยมศึกษา นักศึกษาอุดมศึกษา ครู-อาจารย์ และผู้ปกครองนักเรียนนักศึกษา พบว่า แตกต่างกันทุกข้อรายการ และเมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปร เพศ วุฒิทางการศึกษา

และอาชีพ พบว่าแตกต่างกันในบางข้อรายการ แต่ในการเปรียบเทียบตามตัวแปร ภูมิฐานะ ไม่พบความแตกต่างกันในทุกข้อรายการ ทั้งนี้ไม่พบผลร่วมกันระหว่างตัวแปรอิสระต่าง ๆ

3. ค่านิยมทางการศึกษาของไทยในอนาคต ค่านิยมทางการศึกษาของไทยที่คาดว่าจะมีอยู่ในช่วงปี พ.ศ. 2542-2555 ตาม ความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ มีจำนวน 10 ข้อ เรียงตามลำดับค่ามัธยฐานดังนี้ การศึกษาเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินไปตลอดชีวิต การศึกษาช่วยเปิด โลกทัศน์ให้กว้างขึ้น การเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เป็นสิ่งจำเป็นในการประกอบอาชีพ การศึกษาเป็นสิ่งที่ไร้ขอบเขตเกิดขึ้นได้กับทุกคน ทุกเวลาและทุกสถานที่ การศึกษาทำให้มีทางเลือกในชีวิตมากขึ้น การศึกษาเป็นปัจจัยที่ 5 ของมนุษย์ การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาสังคม การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนทั้งในด้านความรู้ ทักษะและคุณธรรม การศึกษาช่วยให้มีชีวิตอยู่ได้ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและการศึกษาเป็นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ตามลำดับ

ปิยวรรณ บุญเพ็ญ (2550) ได้ศึกษา ค่านิยมสร้างสรรค์และสถานการณ์การทำงานที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพของบุคลากรสายวิชาการ ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญ 3 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาปัจจัยลักษณะทางจิต (ค่านิยมเชื้อสตัย์และมีความรับผิดชอบ ค่านิยมมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน) และปัจจัยสถานการณ์ (การได้รับการสนับสนุนทางสังคมในการทำงานวิจัย และการมีแบบอย่างที่ดีในการทำงานวิจัย) ที่สามารถทำนายพฤติกรรมการทำงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพของบุคลากรสายวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐได้ (2) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพของบุคลากรสายวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ที่มีลักษณะทางจิตและสถานการณ์การทำงานต่างกัน และ (3) เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการทำงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพของบุคลากรสายวิชาการในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ที่มีลักษณะทางจิตสังคมและภูมิหลังต่างกัน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ บุคลากรสายวิชาการของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนรวม 222 คน เครื่องมือวัดตัวแปรในการศึกษานี้เป็นแบบมาตรประเมินรวมค่า (summated rating scales) จำนวน 5 แบบวัด โดยได้มีการหาคุณภาพรายข้อเพื่อคัดเลือกข้อที่มีมาตรฐานสูง

ซึ่งมีค่าระหว่าง .21 ถึง .88 ตลอดจนถึงการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดแต่ละชุด (reliability) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ระหว่าง .66 ถึง .94 สมมติฐานการวิจัยมี 8 ข้อ สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานมี 3 ประเภท ได้แก่ (1) การวิเคราะห์แบบถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้น (stepwise multiple regression analysis) เพื่อหาปัจจัยทำนาย (2) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสองทาง (two-way analysis of variance) เพื่อค้นหาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้น และ (3) การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (t test) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการทำงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพที่มีลักษณะชีวสังคมและภูมิหลังต่างกัน การวิเคราะห์ข้อมูลทำทั้งในกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย 8 กลุ่ม

ผลการวิจัยที่สำคัญมี 5 ประการ ดังนี้ ประการแรก การหาปัจจัยทำนายพฤติกรรมการทำงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ พบผลดังนี้ (1) ตัวแปรที่สามารถทำนายพฤติกรรมการทำงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพในด้านรวม คือ ค่านิยมซื้อสัตย์และมีความรับผิดชอบ และค่านิยมมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ซึ่งสามารถทำนายได้ 30% ในกลุ่มรวม และทำนายได้ 31% ในกลุ่มบุคลากรสายวิชาการที่มีอายุราชการน้อย (2) ตัวแปรทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมการทำงานวิจัยด้านการปฏิบัติก่อนเริ่มโครงการวิจัย เรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ค่านิยมซื้อสัตย์และมีความรับผิดชอบ และค่านิยมมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน โดยสามารถทำนายได้ 18% ในกลุ่มรวม และทำนายได้ 20% ในบุคลากรสายวิชาการที่มีอายุราชการน้อย และในกลุ่มบุคลากรสายวิชาการที่มีอายุราชการมาก โดยจะมีตัวทำนายเพียงตัวเดียวคือ ค่านิยมซื้อสัตย์และมีความรับผิดชอบ ซึ่งทำนายได้ 12% (3) ตัวแปรทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมการทำงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพด้านการปฏิบัติงานวิจัยตามข้อเสนอ โครงการวิจัยเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ค่านิยมซื้อสัตย์และมีความรับผิดชอบ ค่านิยมมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน โดยสามารถร่วมกันทำนายได้ 24% ในกลุ่มรวม โดยในกลุ่มอายุราชการน้อยมีตัวทำนายเพียงตัวเดียวคือ ค่านิยมซื้อสัตย์และมีความรับผิดชอบ สามารถทำนายได้ 23% และกลุ่มอายุราชการมากมีตัวทำนาย 2 ตัว เรียงลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย คือ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน และค่านิยมมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน สามารถร่วมกันทำนายได้ 28% (4) ตัวแปรทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมการทำงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพด้านการปฏิบัติภายหลังการดำเนินงานเสร็จสิ้น มีตัวทำนายที่สำคัญเพียงตัวเดียว คือ ค่านิยมมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน

ซึ่งสามารถทำนายได้ 12% ในกลุ่มรวม และสามารถทำนายในกลุ่มบุคลากรสายวิชาการที่มีอายุราชการมากได้ 13% และพบผลแตกต่างในกลุ่มบุคลากรสายวิชาการที่มีอายุราชการน้อย คือ พบว่าตัวแปรที่ทำนายคือ ค่านิยมซื้อสัตย์และมีความรับผิดชอบ ซึ่งสามารถทำนายได้ 12% ดังนั้นโดยสรุปแล้วพบตัวทำนายที่สำคัญของพฤติกรรมการทำงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ คือ ค่านิยมซื้อสัตย์และมีความรับผิดชอบต่อค่านิยมมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน

ประการที่สอง จากการหาปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระเพื่ออธิบายพฤติกรรมการทำงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่พบว่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรลักษณะทางจิตและสถานการณ์คู่ใดเลย แต่กลับพบผลหลักของตัวแปรลักษณะทางจิต ได้แก่ ค่านิยมซื้อสัตย์และมีความรับผิดชอบต่อค่านิยมมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงานในทุกกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย พบผลหลักของลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนในทุกกลุ่มเว้นเพียงกลุ่มเดียวที่มีประสบการณ์การทำงานวิจัยน้อย สำหรับตัวแปรสถานการณ์พบผลหลักของตัวแปรการสนับสนุนทางสังคมในการทำงานวิจัยเฉพาะในกลุ่มอายุราชการน้อย และพบผลหลักของตัวแปรการมีแบบอย่างที่ดีในการทำงานวิจัยเฉพาะในกลุ่มอายุราชการน้อย กลุ่มที่มีการศึกษาระดับ ป.เอก และกลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำงานวิจัยน้อย

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติเพื่อพัฒนา มีดังนี้ (1) จากการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการทำงานวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพสามารถอธิบายได้ด้วย ค่านิยมซื้อสัตย์และรับผิดชอบต่อค่านิยมมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน ลักษณะมุ่งอนาคตเป็นสำคัญ ดังนั้นหน่วยงานที่สนับสนุนการวิจัยควรที่จะจัดอบรมเพื่อพัฒนาให้เกิดจิตลักษณะดังกล่าว โดยเฉพาะในกลุ่มนักวิจัยที่มีอายุราชการน้อย (2) พบผลหลักของการสนับสนุนทางสังคมในกลุ่มนักวิจัยที่มีอายุราชการน้อย ดังนั้นหน่วยงานทั้งที่เป็นต้นสังกัดและหน่วยงานที่สนับสนุนการวิจัยควรช่วยกันให้การสนับสนุนและช่วยเหลือทางสังคมให้กับนักวิจัยในกลุ่มนี้เป็นพิเศษ (3) ควรเร่งสร้างแบบอย่างที่ดีในการทำงานวิจัยให้กับนักวิจัยในกลุ่มที่มีอายุราชการน้อย กลุ่มที่มีประสบการณ์ในการทำวิจัยน้อย และกลุ่มการศึกษาระดับ ป. เอก

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการวิจัยและพัฒนาชุดฝึกอบรมเพื่อพัฒนานักวิจัยในการสร้างค่านิยมสร้างสรรค์ทั้ง 2 ประการ และลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตนเพื่อนำไปเป็นชุดฝึกอบรมที่มีคุณภาพสำหรับอบรมนักวิจัยต่อไป ทั้งนี้

เนื่องจากพบผลไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาพฤติกรรมการทำงานหลายเรื่องเกี่ยวกับปัจจัยสถานการณ์ ดังนั้นจึงควรมีการตรวจสอบโดยการวิจัยในทำนองนี้อีก

กาญจนา สุวรรณบุรณ์ (2551) ได้ศึกษาถึง *ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร เขต 2* โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการของนักเรียน จำแนกตามเพศ สถานภาพครอบครัว การอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 374 คน สุ่มจากประชากร 40,000 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครชีและมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ มีค่าความเชื่อมั่น 0.68 ด้านการประหยัดและออม มีค่าความเชื่อมั่น 0.61 ด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย มีค่าความเชื่อมั่น 0.54 ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา มีค่าความเชื่อมั่น 0.65 ด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ มีค่าความเชื่อมั่น 0.74 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t test และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (one-way analysis of variance) เมื่อพบความแตกต่างจะทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (scheffe's) ผลการวิจัยพบว่า

1. ค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร เขต 2 อยู่โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. นักเรียนเพศหญิงมีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ด้านการพึ่งพาตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ ด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย ด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา ด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ แตกต่างจากนักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูงมีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ด้านการพึ่งพาตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ ด้านการประหยัดและออม

ด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย แตกต่างจากนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. นักเรียนที่มีสถานภาพทางครอบครัวแตกต่างกัน มีค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ ด้านการพึ่งพาตนเอง ขยันหมั่นเพียร และมีความรับผิดชอบ ด้านการมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย และด้านการมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ไม่พบความแตกต่าง ส่วนด้านการประหยัดและออม และด้านการปฏิบัติตามคุณธรรมของศาสนา แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ในการศึกษาค่านิยมทางการศึกษาของนักเรียนจากค่านิยมพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน นักเรียนหญิงมีค่านิยมด้านการพึ่งตนเอง ขยันหมั่นเพียร รับผิดชอบ มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ปฏิบัติตามหลักธรรม คุณธรรมของศาสนา และมีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ดีกว่านักเรียนชาย ผู้ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีค่านิยมสูงกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ด้านการพึ่งพาตนเอง ขยันหมั่นเพียร รับผิดชอบ การประหยัดและออม ความมีระเบียบวินัยและเคารพกฎหมาย

งานวิจัยเกี่ยวกับค่านิยมที่วัดจากแบบวัดค่านิยมของ อัลพอร์ต และคณะ

1. งานวิจัยในประเทศ

ศิริพงษ์ เสาภายน (2536) ได้พัฒนาแบบวัดค่านิยมของตำรวจนครบาล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างแบบวัดค่านิยมเพื่อใช้กับตำรวจนครบาล และศึกษาค่านิยมของตำรวจนครบาล เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวัดค่านิยมตามแนวคิดของ สแปรงเจอร์ และใช้รูปแบบของ อัลพอร์ต เวอร์นอน ลินซี การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ส่วนค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างใช้วิธีให้กลุ่มผู้รู้แจ้งตอบแบบวัด

ผลการศึกษาพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของค่านิยม ทั้งหกด้าน มีค่าเป็นศูนย์และเป็นลบ ซึ่งแสดงว่า แบบวัดนี้สามารถจำแนกค่านิยมออกเป็นอิสระจากกันได้ การหาค่าความเที่ยงตรงภายในแบบทดสอบ จำนวนจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากแบบวัดแต่ละข้อกับคะแนนรวมของค่านิยมแต่ละด้าน ค่าความเชื่อมั่นใช้วิธีการหาแบบข้อคู่ข้อคี่ ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ค่านิยมของตำรวจนครบาล เรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านสังคม ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านการเมือง ด้านวิชาการ ด้านศาสนา

และด้านสุนทรียภาพ ชายมีค่านิยมด้านการเมืองสูงกว่าหญิง ตำรวจนครบาลที่จบการศึกษา
มาจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจมีค่านิยมด้านวิชาการสูงกว่ากลุ่มที่จบการศึกษาต่ำกว่า
อนุปริญญา ในทำนองเดียวกันกลุ่มที่มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานครมีค่านิยมด้าน
ทฤษฎีสูงกว่ากลุ่มที่มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคเหนือ กลุ่มที่จบ
การศึกษาปริญญาตรีมีค่านิยมด้านสุนทรียภาพต่ำกว่ากลุ่มที่จบการศึกษาระดับอนุปริญญา
อย่างไรก็ตามกลุ่มที่จบการศึกษาปริญญาตรีกลับมีค่านิยมด้านการเมืองสูงกว่ากลุ่มที่จบ
อนุปริญญาและจบจากโรงเรียนนายร้อยตำรวจ นอกจากนี้ยังพบว่า กลุ่มที่มีภูมิลำเนา
อยู่ทางภาคเหนือมีค่านิยมด้านสังคมสูงกว่าผู้มีภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพฯ เช่นเดียวกับ
กลุ่มที่ปฏิบัติงานอยู่ที่กองบังคับการตำรวจนครบาลได้มีค่านิยมด้านสังคมสูงกว่ากลุ่ม
ที่ปฏิบัติการอยู่กองบังคับการตำรวจนครบาลเหนือ

ต่อมาในปี พ.ศ. 2537 เพชรชัย แก้วสุวรรณ (2537) ได้พัฒนาแบบวัดค่านิยม
ฉบับนี้ร่วมกับศิริพงษ์ เสาภายน แต่นำแบบวัดค่านิยมนี้ไปทดสอบกับข้าราชการครูใน
จังหวัดสระแก้ว ผลปรากฏว่า ข้าราชการครูสระแก้ว มีค่านิยมเรียงตามลำดับดังนี้ ด้าน
สังคม ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านวิชาการ ด้านศาสนา ด้านสุนทรียภาพ และด้านการเมือง
นอกจากนั้นยังพบว่า ชายมีค่านิยมด้านการเมืองสูงกว่าหญิง ส่วนหญิงจะมีค่านิยมด้าน
สุนทรียภาพและด้านสังคมสูงกว่าชาย ครูที่อายุต่ำกว่า 25 ปี มีค่านิยมด้านวิชาการสูงกว่า
ครูที่มีอายุสูงกว่า 35 ปี ครูที่มีอายุ 25-35 ปี มีค่านิยมด้านสุนทรียภาพสูงกว่าครูที่มีอายุสูง
กว่า 35 ปี ส่วนครูที่มีอายุสูงกว่า 35 ปีมีค่านิยมด้านศาสนาสูงกว่าครูที่มีอายุ 25 ปี ครูที่มี
ประสบการณ์การทำงาน 1-5 ปี และครูที่ทำงาน 6-10 ปี มีค่านิยมด้านวิชาการสูงกว่าครูที่
ทำงานมากกว่า 10 ปี ครูที่ทำงานมากกว่า 10 ปี มีค่านิยมด้านเศรษฐศาสตร์สูงกว่าครูที่
ทำงาน 6-10 ปี ครูที่ทำงาน 1-5 ปี มีค่านิยมด้านสุนทรียภาพสูงกว่า แต่มีค่านิยมด้าน
ศาสนาต่ำกว่าครูที่ทำงานมากกว่า 10 ปี ครูที่ปฏิบัติงานในระดับประถมศึกษามีค่านิยม
ด้านการเมืองสูงกว่า แต่มีค่านิยมด้านสุนทรียภาพต่ำกว่าครูที่สอนระดับมัธยมศึกษา

วีรวัฒน์ คนกาญจน์ (2537) ได้ศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของคน
ตามทฤษฎีของ สแปรงเจอร์กับค่านิยมทางวิชาชีพของพยาบาลวิชาชีพ และลักษณะของ
พยาบาลวิชาชีพตามทฤษฎีของ สแปรงเจอร์ รวมทั้งการเปรียบเทียบในกลุ่มของพยาบาล
ที่มีภูมิหลังต่างกัน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวัดคุณลักษณะของคนตามแนวคิดของ

สแปรงเจอร์ โดยใช้รูปแบบของ อัลพอร์ต เวอร์นอน ลินชี การหาค่าความเที่ยงตรงเชิง
เนื้อหาใช้วิธีให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ส่วนค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างใช้วิธีกลุ่ม
ผู้รู้แจ้ง ส่วนแบบวัดค่านิยมทางวิชาชีพพยาบาลใช้ของ จินตนา ยูนิพันธุ์ และคณะ

ผลการศึกษาปรากฏว่า ส่วนแบบวัดลักษณะของคน มีค่าสัมประสิทธิ์

สหสัมพันธ์ภายในค่าและในเชิงลบ ซึ่งแสดงว่า แบบวัดลักษณะของคนสามารถจำแนก
คนออกเป็น 6 ประเภทได้จริง สำหรับค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดนี้เมื่อหาโดยวิธีแบบ
แบ่งครึ่งและแบบอัลฟา ปรากฏว่ามีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนค่าความ
เที่ยงตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัด โดยคำนวณจากคะแนนแต่ละข้อกับคะแนนรวมของ
แต่ละด้านปรากฏว่า มีค่าความเที่ยงตรงภายในสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
ทุกข้อ ส่วนลักษณะของคนที่พบในพยาบาลเรียงตามลำดับจากสูงไปต่ำ ดังนี้ คือ ด้าน
สังคม ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านทฤษฎี ด้านศาสนา ด้านสุนทรียศาสตร์ และด้านการเมือง
พบว่า พยาบาลที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี มีลักษณะของคนด้านทฤษฎีสูงกว่ากลุ่มอื่น ในขณะที่
พยาบาลที่มีอายุ 46 ปีขึ้นไป มีลักษณะทางด้านทฤษฎีต่ำที่สุด พยาบาลที่สมรสมีบุตรมี
ลักษณะของคนตามทฤษฎีของ สแปรงเจอร์ ในด้านเศรษฐศาสตร์สูงกว่าพยาบาลที่โสด
และพยาบาลที่โสด มีลักษณะลักษณะของคนด้านสังคมสูงกว่ากลุ่มที่หย่าร้าง สำหรับใน
กลุ่มพยาบาลที่มีรายได้ 5,000 ถึง 10,000 บาท มีลักษณะของคนด้านสังคมสูงกว่าพยาบาล
ที่มีรายได้มากกว่า 20,001 บาทขึ้นไป พยาบาลที่มีวุฒิประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์
มีลักษณะของคนด้านสุนทรียศาสตร์สูงกว่ากลุ่มของผู้ที่จบปริญญาโทสาขาอื่น ๆ พยาบาล
ที่จบจากมหาวิทยาลัยเอกชนมีลักษณะของคนด้านสุนทรียศาสตร์สูงกว่าผู้ที่จบวิทยาลัย
พยาบาลสังกัดกระทรวงกลาโหม หรือกระทรวงมหาดไทย หรือสภาวิชาชีพ พยาบาล
ที่ทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีลักษณะของคนด้านสังคม และด้านทฤษฎีสูงกว่าพยาบาลที่ทำงาน
มากกว่า 26 ปีขึ้นไป ในทางตรงข้ามพบว่าพยาบาลที่ทำงานน้อยกว่า 5 ปี มีลักษณะของ
คนด้านศาสนาและการเมืองต่ำกว่าพยาบาลที่ทำงาน 21 ปีขึ้นไป ค่านิยมทางวิชาชีพ
พยาบาลอยู่ในเกณฑ์ที่สูง และไม่พบความแตกต่างทางด้านค่านิยมทางวิชาชีพการพยาบาล
ในทุกกลุ่ม การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างลักษณะของคนกับค่านิยมทาง
วิชาชีพปรากฏว่า มีความสัมพันธ์ในเชิงบวกระหว่างค่านิยมทางวิชาชีพกับลักษณะของ

คนด้านสังคมและศาสนา แต่กลับมีความสัมพันธ์ทางลบกับลักษณะของคนทาง
เศรษฐศาสตร์

สุทิน พิทักษ์นรชน (2537) ได้ศึกษา การพัฒนาแบบวัดค่านิยมเพื่อใช้กับ
พระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาของไทย โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างแบบวัดค่านิยม
สำหรับใช้กับพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาของไทย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวัดค่านิยม
ตามแนวคิดของ สแปรงเจอร์ และใช้รูปแบบของ อัลพอร์ต เวอร์นอน และลินเช่ การหาค่า
ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ส่วนค่าความเที่ยงตรงเชิง
โครงสร้างใช้วิธีให้กลุ่มผู้รู้แจ้งตอบแบบวัด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็น
พระสงฆ์ที่กำลังศึกษาอยู่ ณ มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย สมณะจากพุทธสถานสันติ
อโศก พุทธสถานปฐมอโศก และพุทธสถานศิระะอโศก

ผลการศึกษาปรากฏว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของค่านิยมทั้งหก
ด้านเป็นศูนย์หรือลบ ซึ่งแสดงว่าแบบวัดนี้สามารถจำแนกค่านิยมออกเป็นอิสระจากกัน
ได้ การหาค่าความเที่ยงตรงภายในของแบบวัด คำนวณจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
ระหว่างคะแนนจากแบบวัดแต่ละข้อกับคะแนนรวมของค่านิยมแต่ละด้าน ค่าความเชื่อมั่น
ใช้วิธีการหาแบบข้อคู่ข้อคี่และแบบค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ค่านิยมของพระสงฆ์ใน
พระพุทธศาสนาของไทยเรียงลำดับจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ ด้านศาสนา ด้านสังคม ด้าน
การเมือง ด้านทฤษฎี ด้านเศรษฐศาสตร์ และด้านสุนทรียศาสตร์ ส่วนค่านิยมของ
พระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาของไทย เมื่อพิจารณาตามภูมิหลังที่ต่างกันเป็นดังนี้
ค่านิยมด้านทฤษฎี พระสงฆ์ที่รับประทานเนื้อสัตว์มีสูงกว่าพระสงฆ์ที่ไม่รับประทาน
เนื้อสัตว์ และพระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาทางธรรมระดับ ป.ธ. 1-3 มีสูงกว่าพระสงฆ์ที่
มีวุฒิการศึกษาทางธรรมระดับนักธรรมโทหรือต่ำกว่า ค่านิยมด้านเศรษฐศาสตร์
พระสงฆ์ที่มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มีสูงกว่าพระสงฆ์ที่มีอายุ 40 ปีขึ้นไป พระสงฆ์ที่มีอายุต่ำ
กว่า 25 ปี มีสูงกว่าพระสงฆ์ที่มีอายุ 31 ปีขึ้นไป พระสงฆ์ที่มีจำนวนพรรษาที่บวชไม่เกิน
10 พรรษา มีสูงกว่าพระสงฆ์ที่มีจำนวนพรรษาที่บวช 11 พรรษาขึ้นไป พระสงฆ์ที่มีวุฒิ
การศึกษาระดับอนุปริญญาหรือต่ำกว่า มีสูงกว่าพระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี
พระสงฆ์ที่รับประทานเนื้อสัตว์ มีสูงกว่าพระสงฆ์ที่ไม่รับประทานเนื้อสัตว์ และพระสงฆ์
ที่มีวุฒิการศึกษาทางธรรมระดับนักธรรมเอกขึ้นไป มีสูงกว่าพระสงฆ์ที่มีวุฒิการศึกษาทาง

ธรรมระดับนักธรรมโทหรือต่ำกว่า คำนิยมด้านสุนทรียศาสตร์ พระสงฆ์ที่มีวุฒิกการศึกษา
 ทางธรรมระดับนักธรรมเอก มีสูงกว่าพระสงฆ์ที่มีวุฒิกการศึกษาทางธรรมระดับ ป.ธ. 6 ขึ้น
 ไปและพระสงฆ์ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคใต้ มีสูงกว่าพระสงฆ์ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ใน
 กรุงเทพมหานคร คำนิยมด้านสังคม พระสงฆ์ที่มีอายุ 31 ปีขึ้นไปมีสูงกว่าพระสงฆ์ที่มี
 อายุต่ำกว่า 25 ปี พระสงฆ์ที่มีจำนวนพรรษาที่บวช 11 พรรษาขึ้นไป มีสูงกว่าพระสงฆ์ที่
 มีจำนวนพรรษาที่บวชต่ำกว่า 5 พรรษา พระสงฆ์ที่มีวุฒิกการศึกษาระดับปริญญาตรี มีสูง
 กว่าพระสงฆ์ที่มีวุฒิกการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือต่ำกว่า พระสงฆ์ที่ไม่รับประทาน
 เนื้อสัตว์ มีสูงกว่าพระสงฆ์ที่รับประทานเนื้อสัตว์ พระสงฆ์ที่มีวุฒิกการศึกษาทางธรรม
 ระดับนักธรรมโทหรือต่ำกว่ามีสูงกว่าพระสงฆ์ที่มีวุฒิกการศึกษาทางธรรมระดับนักธรรม
 เอกขึ้นไป พระสงฆ์ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในกรุงเทพมหานครและภาคกลาง มีสูงกว่า
 พระสงฆ์ที่มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ในภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คำนิยมด้าน
 การเมือง พระสงฆ์ที่บวชเพื่อแก้ไขปัญหามางอย่างมีสูงกว่าพระสงฆ์ที่บวชเพื่อศึกษา
 ธรรมะ และพระสงฆ์ที่รับประทานเนื้อสัตว์มีสูงกว่าพระสงฆ์ที่ไม่รับประทานเนื้อสัตว์
 และค่านิยมด้านศาสนา พระสงฆ์ที่มีอายุ 36 ปีขึ้นไป มีสูงกว่าพระสงฆ์ที่มีอายุต่ำกว่า
 30 ปี พระสงฆ์ที่มีอายุ 31 ปีขึ้นไป มีสูงกว่าพระสงฆ์ที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี พระสงฆ์ที่มี
 จำนวนพรรษาที่บวช 11 พรรษาขึ้นไป มีสูงกว่าพระสงฆ์ที่มีจำนวนพรรษาที่บวชไม่เกิน
 10 พรรษา พระสงฆ์ที่ไม่รับประทานเนื้อสัตว์มีสูงกว่าพระสงฆ์ที่รับประทานเนื้อสัตว์
 และพระสงฆ์ที่มีวุฒิกการศึกษาทางธรรมระดับนักธรรมโทหรือต่ำกว่ามีสูงกว่าพระสงฆ์ที่
 มีวุฒิกการศึกษาทางธรรมระดับนักธรรมเอกขึ้นไป

สมปอง อมรสิทธิวงศ์ (2540) ได้ศึกษา การพัฒนาแบบวัดค่านิยมเพื่อใช้กับ
 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ โดยมีจุดประสงค์เพื่อสร้างแบบวัดค่านิยม
 สำหรับใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาโทสาขาบริหารธุรกิจ และศึกษาค่านิยมของ
 นักศึกษาระดับปริญญาโทสาขาบริหารธุรกิจ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวัดค่านิยมตาม
 แนวคิดของ สแปรง-เจอร์ และใช้รูปแบบของ อัลพอร์ต เวอร์นอน และลินเช่ การหาค่า
 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ส่วนค่าความเที่ยงตรงเชิง โครงสร้างใช้
 วิธีให้กลุ่มผู้รู้แจ้งตอบแบบวัด

ผลการศึกษาปรากฏว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในของค่านิยมทั้งหก ด้านเป็นศูนย์และลบ ซึ่งแสดงว่าแบบวัดนี้สามารถจำแนกค่านิยมออกเป็นอิสระจากกัน ได้ การหาค่าความเที่ยงตรงภายในของแบบวัด คำนวณจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างคะแนนจากแบบวัดแต่ละข้อกับคะแนนรวมของค่านิยมแต่ละด้าน ค่าความเชื่อมั่น ใช้วิธีการหาแบบข้อคู่ข้อคี่และแบบค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ค่านิยมของนักศึกษาระดับปริญญาโทสาขาบริหารธุรกิจเรียงลำดับได้ดังนี้ ด้านเศรษฐกิจศาสตร์ ด้านสังคม ด้านวิชาการ ด้านการเมือง ด้านสุนทรียภาพ และด้านศาสนา ผู้ชายมีค่านิยมด้านการเมืองสูงกว่าผู้หญิง ผู้หญิงมีค่านิยมด้านสุนทรียภาพและด้านสังคมสูงกว่าผู้ชาย ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 26 ปี มีค่านิยม ด้านเศรษฐกิจศาสตร์ และด้านวิชาการสูงกว่าผู้ที่มีอายุระหว่าง 36-45 ปี แต่มีค่านิยม ด้านการเมืองและด้านศาสนามาก ส่วนผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 36 ปี มีค่านิยมด้านสังคมสูงกว่าผู้ที่มีอายุมากกว่า 36 ปีขึ้นไป ในขณะที่ผู้ที่มีอายุระหว่าง 26-35 ปี มีค่านิยมด้านการเมือง สูงกว่าผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 26 ปี ผู้ที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรีทางสาขาแพทยศาสตร์ มีค่านิยมด้านวิชาการสูงกว่าผู้ที่จบจากสาขาศึกษาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ และ มนุษยศาสตร์ ผู้ที่จบสาขามนุษยศาสตร์มีค่านิยมด้านสังคมสูงกว่าผู้ที่จบจากสาขา สังคมศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ วิทยาศาสตร์ นิติศาสตร์ และแพทยศาสตร์ ผู้ที่จบจากสาขาวิศวกรรมศาสตร์และนิติศาสตร์มีค่านิยมด้านการเมืองสูงกว่าผู้ที่จบจาก สาขาเกษตรศาสตร์ ผู้ที่จบจากสาขาวิชาเกษตรศาสตร์มีค่านิยมด้านศาสนาสูงกว่าผู้ที่จบ จากสาขานิติศาสตร์ ผู้ที่ทำงานต่ำกว่า 16 ปี มีค่านิยมด้านเศรษฐกิจศาสตร์สูงกว่าผู้ทำงาน มากกว่า 16 ปีขึ้นไป แต่มีค่านิยมด้านศาสนามาก ส่วนผู้ทำงาน 16-20 ปี มีค่านิยมด้าน การเมืองสูงกว่าผู้ทำงานต่ำกว่า 6 ปี ผู้ที่ศึกษาในสถาบันที่สังกัดของรัฐบาลและเอกชน มีค่านิยมในทุกด้านไม่แตกต่างกัน

2. งานวิจัยในต่างประเทศ

• ผู้มีผู้นำแบบวัดค่านิยมของ อัลพอร์ต เวิร์นอน และลินเช่ มาใช้ในหลาย รูปแบบ พอจะนำมากล่าว ณ ที่นี้ ได้แก่

Ryan (1976, p. 3427-A) ได้ศึกษาบุคลิกลักษณะและค่านิยมของอาจารย์แนะ แนว ที่มีเชื้อสายอเมริกันอินเดียนและไม่มีเชื้อสายอเมริกันอินเดียน ซึ่งเข้ารับการฝึกที่ มหาวิทยาลัยเซาท์ดาโกต้า (University of South Dakota) โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่

เป็นอาจารย์แนะแนวและเป็นสมาชิกในปี ค.ศ. 1972-1976 ที่มีวุฒิปริญญาโท โดยจำแนกตามเชื้อชาติและเพศรวมทั้งสิ้น 50 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบวิจัยบุคลิกภาพ (personality research form) Form A และแบบทดสอบวัดค่านิยมของอัลพอร์ต และคณะ โดยการส่งแบบทดสอบไปให้กลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ ผลการศึกษาพบว่า อาจารย์แนะแนวที่มีเชื้อชาติต่างกัน ทั้งชายและหญิงมีค่านิยมแตกต่างกัน คือ ค่านิยมด้านสุนทรียภาพและด้านการเมือง โดยอาจารย์แนะแนวเพศชายที่มีเชื้อสายอเมริกันอินเดีย จะมีความแตกต่างจากกลุ่มอื่น ๆ มากที่สุด

New (1977, p. 1898-A) ได้ศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมระหว่างนักศึกษาที่อยู่ประจำ นักศึกษาเดินเรียน และนักศึกษาที่เคยอยู่ประจำและเดินเรียน โดยใช้แบบทดสอบของอัลพอร์ต เวอร์นอน และลินเช่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาจาก LaGrange College, Reinhardt College และ Granville Technical College จำนวนทั้งสิ้น 663 คน ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาที่อยู่ประจำมีแนวโน้มที่จะมีค่านิยมทางสังคมสูงกว่านักศึกษาอีก 2 กลุ่ม แต่จะมีค่านิยมทางด้านศาสนาน้อยกว่า ค่านิยมของนักศึกษาเดินเรียนจะเน้นไปทางด้านวิชาการและเศรษฐกิจมากกว่า ส่วนนักศึกษาที่เคยอยู่ประจำและเดินเรียนมีแนวโน้มที่จะมีค่านิยมทางสุนทรียภาพสูงกว่านักศึกษาอีกสองกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งพบว่า นักศึกษาที่เคยอยู่ประจำและเดินเรียน จะมีค่านิยมทางด้านการเมืองสูงกว่านักศึกษาทั้งสองกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักศึกษาชายและหญิงมีค่านิยมแตกต่างกัน คือ นักศึกษาชายจะมีค่านิยมสูงทางด้านวิชาการ เศรษฐกิจ และการเมือง ส่วนนักศึกษาหญิงจะมีค่านิยมสูงทางด้านสุนทรียภาพ สังคม และศาสนา

Blood (1978, p. 3392-A) ได้ศึกษาค่านิยมตามแนวคิดของสแปรงเจอร์ โดยใช้แบบทดสอบที่อัลพอร์ตและคณะสร้างขึ้น กับนักศึกษาผู้ใหญ่ที่เข้ามาศึกษาในโปรแกรมศิลปศาสตร์สำหรับผู้ใหญ่ของมหาวิทยาลัยโทรเรโด ในภาคเรียนฤดูใบไม้ผลิ ปีการศึกษา 1976 ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่และนักศึกษายกตมมีค่านิยมแตกต่างกันชัดเจนในด้านวิชาการ สุนทรียภาพ และศาสนา โดยนักศึกษาผู้ใหญ่มีค่านิยมด้านศาสนาต่ำสุดเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มย่อยของนักศึกษาผู้ใหญ่ โดยยึดหลักทางด้านประสบการณ์ในโปรแกรม (วัดจากจำนวนหน่วยกิต) ผลปรากฏว่า ค่านิยมทางด้านสุนทรียภาพและ

ด้านศาสนาเปลี่ยนไปมาก โดยค่านิยมทางสุนทรียภาพสูงขึ้น แต่ค่านิยมทางด้านศาสนา ลดลง ในกลุ่มที่มีประสบการณ์มากกว่า

Klein and Klein (1984, pp. 993-1002) ได้นำแบบทดสอบของ อัลพอร์ด เวอร์นอนและลินเช่ ทำการทดสอบกับผู้จบปริญญาตรีทางพยาบาล ในปี ค.ศ. 1974 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า กลุ่มปัจจุบันสามารถยืนยันค่านิยมได้อย่างมีอิสระ และการศึกษาเพิ่มขึ้นทำให้มีการเปลี่ยนแปลงค่านิยมด้านนี้ได้ และในปีเดียวกันนี้ เซนน์ และคณะ (Senn & others, 1984) ได้ศึกษาอิทธิพลของค่านิยมส่วนบุคคลและสังกัดในตนเอง (self concept) ที่มีผลต่อการเลือกวิชาเอกของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 298 คน เป็นชาย 116 คน หญิง 182 คน โดยใช้แบบทดสอบค่านิยมของ อัลพอร์ด เวอร์นอน และลินเช่ และแบบทดสอบวัดสังกัดตนเองชื่อ The Tennessee Self-concept Scale ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาชายมีค่านิยมสูงในด้านเศรษฐกิจ การเมือง และวิชาการ ส่วนนักศึกษาหญิงมีค่านิยมสูงในด้านสุนทรียภาพ ศาสนาและสังคม และพบว่า นักศึกษาชายมักเปลี่ยนวิชาเอกมากกว่านักศึกษาหญิง แต่นักศึกษาชายมีแนวโน้มที่แสดงให้เห็นว่า มีความมั่นคงในด้านความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมส่วนบุคคล กับการเลือกเรียนวิชาเอก

นอกจากนั้น Hughey (1984) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารและความแม่นยำในการทำนาย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่เรียนวิชาการพูดและการสื่อสาร เครื่องมือที่ใช้คือ แบบทดสอบวัดค่านิยมของอัลพอร์ด เวอร์นอน และลินเช่ ในการทดสอบครั้งแรกมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบค่านิยมของตนเองและทดสอบครั้งต่อมาเพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่นที่มีต่องานที่เขาจะต้องทำ ผลการศึกษาพบว่า การสื่อสารมีความเกี่ยวข้องกับความเป็นจริง รูปแบบของการสื่อสารรูปแบบเดียว ไม่สามารถจะประกันความสำเร็จหรือการล้มเหลวในการทำนายได้ การสื่อสารที่ใช้แบบเดียวกันอาจจะทำนายผลแตกต่างกัน ถ้าผู้ทำนายผลต่างเพศกัน ความรับผิดชอบในการสื่อสารมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพอใจในการสื่อสาร แต่จะมีความสัมพันธ์ทางลบกับความแม่นยำในการทำนาย

Steadman (1988, p. 46-A) ได้ทำการศึกษาระยะยาวถึง 5 ปี กับผู้ที่จบสาขาศึกษาศาสตร์จาก Montana State University ในปี ค.ศ. 1979 โดยใช้แบบทดสอบวัดค่านิยมของ อัลพอร์ด เวอร์นอน และลินเช่ นอกจากนั้นยังมีการวัดสติปัญญา ผลสัมฤทธิ์

พฤติกรรมการสอนทุก ๆ ปี ตลอดระยะเวลา 5 ปี ผลการศึกษาพบว่า คุณลักษณะของงานก่อนที่จะตัดสินใจเลือกและประสบการณ์ของตนเองไม่สามารถจะนำมาใช้พยากรณ์รูปแบบของอาชีพของแต่ละคนได้ สิ่งที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในการกำหนดรูปแบบของอาชีพ คือ ประสบการณ์ชีวิตและการแนะนำอาชีพ อีกประการหนึ่งอัตราการเปลี่ยนอาชีพของครูขึ้นอยู่กับระยะเวลา สภาพของตลาดอาชีพ และสภาพทางภูมิศาสตร์ของที่อยู่อาศัย ส่วน Walsh (1988, 1673) ได้ใช้แบบทดสอบวัดค่านิยมของ อัลพอร์ท เวอร์นอน และลินเช่ ศึกษาเปรียบเทียบการวิจัยในมหาวิทยาลัยระหว่างนักวิชาการและอาจารย์ ผลการศึกษาพบว่า ความเชื่อเกี่ยวกับความต้องการของการวิจัยมีความผิดพลาด เขาจึงเสนอแนะมหาวิทยาลัยในการกำหนดนโยบาย เกี่ยวกับนักวิชาการในมหาวิทยาลัยเสียใหม่ เพื่อให้การจัดองค์กรในมหาวิทยาลัย และความต้องการของนักวิชาการมีโอกาสพบกันได้

ต่อมาในปี ค.ศ. 1988 Considine (1989, p. 3679-A) ได้ศึกษาการจัดบรรยากาศของการจัดการ และค่านิยมของครู โรงเรียนมัธยมของรัฐ และ โรงเรียนแคธอลิกในมลรัฐคอนเนคติกัต (Connecticut) กลุ่มตัวอย่างเป็นครูจาก โรงเรียนมัธยมของรัฐจำนวน 200 คน และจากโรงเรียนแคธอลิกซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชนจำนวน 200 คน รวมทั้งหมด 16 โรงเรียน เป็นโรงเรียนของรัฐ 8 โรงเรียน และของเอกชน 8 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบวัดค่านิยมของ อัลพอร์ท เวอร์นอน และลินเช่ โดยการส่งแบบทดสอบให้ทำทางไปรษณีย์ ผลการศึกษาพบว่า ค่านิยมทางวิชาการ เศรษฐกิจ สุนทรียภาพ สังคม และการเมือง สามารถจำแนกครูที่อยู่ต่างสังกัดกันได้ดีกว่าตัวแปรทางด้านบรรยากาศของการจัดการ

Cox (1989, p. 1969-A) ได้ศึกษาค่านิยมที่เปลี่ยนไปจากการเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นการศึกษาค่านิยมระยะยาว (longitudinal study of values) โดยใช้แบบทดสอบค่านิยมของ อัลพอร์ท เวอร์นอนและลินเช่ ทดสอบกับนักศึกษาปีที่หนึ่งของวิทยาลัยบีรี (Berea College Class of 1966) จำนวน 85 คน นักศึกษาชั้นปีที่สี่ จำนวน 63 คน และศิษย์เก่า จำนวน 89 คน ผลการศึกษาพบว่า ในระหว่างศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้น ค่านิยมทางด้านศาสนาลดลง ในขณะที่ค่านิยมทางสุนทรียภาพเพิ่มขึ้น แต่เมื่อจบการศึกษาออกไปจะมีค่านิยมทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น เมื่อศึกษาศิษย์เก่าย้อนหลังไปอีก 24 ปี พบว่า

ค่านิยมทางวิชาการ เศรษฐกิจ และการเมือง ส่วนหญิงจะมีค่านิยมสูงทางด้านสุนทรียภาพ สังคม และศาสนา

Fisher (1989, p. 253-A) ได้นำแบบทดสอบวัดค่านิยมของอัลพอร์ต เวอร์นอน และลินเช่ ทำการทดสอบเพื่อหาความแตกต่างของค่านิยมของชายและหญิงที่มีอาชีพทางด้านสุขภาพ พบว่าชายมีค่านิยมสูงทางด้านเศรษฐกิจ สุนทรียภาพและสังคม ส่วนหญิงมีคะแนนสูงทางด้านสังคม วิชาการ สุนทรียภาพ และเศรษฐกิจ ในขณะเดียวกัน May (1989, p. 257) ก็ได้ใช้แบบทดสอบของอัลพอร์ต เวอร์นอนและลินเช่ เพื่อศึกษาอิทธิพลของค่านิยมของเพศที่มีผลต่อการตัดสินใจในการปฏิบัติงาน โดยใช้วิธีวิเคราะห์สองขั้นตอน ผลปรากฏว่า เพศไม่มีผลต่อการตัดสินใจในการแก้ปัญหาของพยาบาลและแพทย์ แต่พบว่าค่านิยมทั้งสามอันดับแรก จะเข้ามามีผลต่อค่านิยมของชายและหญิงที่เป็นมาแต่เดิม ผลการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า อิทธิพลของค่านิยมของเพศชายจะสอดคล้องกับค่านิยมต่ออาชีพแพทย์

ปี ค.ศ. 1989 Terry (1990, p. 3562-A) ได้ศึกษาระบบค่านิยมที่เปลี่ยนไปของนักศึกษาปีที่หนึ่งในภาคเรียนแรกที่อยู่ ณ วิทยาเขตสองแห่งที่ต่างกันทางสภาพแวดล้อม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาปีที่หนึ่งของมหาวิทยาลัยมิสซูรี โคลัมเบีย (University of Missouri-Columbia) จำนวน 600 คน และจากวิทยาลัยวิลเลียม จีเวล (William Jewell College) จำนวน 350 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบทดสอบวัดค่านิยมของ อัลพอร์ต เวอร์นอน และลินเช่ โดยให้นักศึกษาใหม่ทำแบบทดสอบนี้เมื่อเริ่มเข้ามหาวิทยาลัย และเมื่อสิ้นสุดภาคเรียนที่หนึ่งก็ให้นักศึกษาทำแบบทดสอบเดิมอีกครั้งหนึ่ง ได้แบบทดสอบที่นักศึกษาสอบทั้งครั้งแรกและครั้งหลังจากมหาวิทยาลัยมิสซูรี โคลัมเบีย จำนวน 106 คน และจากวิทยาลัยวิลเลียม จีเวล จำนวน 86 คน ผลการศึกษพบว่า ในการสอบครั้งแรกนักศึกษาทั้งสองแห่งมีค่านิยมต่างกันในการเมืองและศาสนา ส่วนในการสอบครั้งหลังมีค่านิยมทางด้านศาสนาต่างกันเพียงด้านเดียว ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การเลือกศึกษาในมหาวิทยาลัย มีบทบาทสำคัญในการกำหนดระบบค่านิยมในครั้งแรก แต่ประสบการณ์ของนักศึกษาในระหว่างศึกษาในภาคเรียนแรก ถึงแม้จะมีสภาพแวดล้อมต่างกันก็จะมีอิทธิพลต่อระบบค่านิยมของนักศึกษา

ปี ค.ศ. 1991 Truman (1992, p. 685-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของค่านิยมและการใช้จริยธรรมในการตัดสินใจของผู้บริหารระดับอุดมศึกษา โดยใช้แบบทดสอบวัดค่านิยมของ อัลพอร์ท เวอร์นอนและลินเช่ แบบสำรวจ Public Relation Administrator Survey ซึ่งสร้างโดยยึดมั่นในจรรยาบรรณของสภาการศึกษา ให้ผู้ถูกทดสอบตีความข้อความที่ยึดมั่นในจรรยาบรรณ 14 ข้อ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหารมหาวิทยาลัยของรัฐในสหรัฐอเมริกา โดยส่งแบบทดสอบให้ทางไปรษณีย์ จำนวน 200 ชุด ได้รับกลับคืนมา 120 ชุด ผลการศึกษาปรากฏว่า ค่านิยมที่เด่นที่สุดของผู้บริหาร คือ ค่านิยมทางสุนทรียภาพ รองลงไปคือ ค่านิยมทางการเมือง ส่วนคะแนนด้านจรรยาบรรณปรากฏว่า ผู้บริหารยึดถือร้อยละ 25.8 และไม่ยึดถือเพียงร้อยละ 15 เมื่อตรวจสอบความสัมพันธ์กับค่านิยม พบว่า ค่านิยมทางศาสนาและค่านิยมทางสังคมมีความสัมพันธ์กับผู้ที่ยึดถือจรรยาบรรณสูง ส่วนค่านิยมทางเศรษฐกิจจะมีความสัมพันธ์กับผู้ที่ยึดถือจรรยาบรรณน้อย ผู้ที่มีอายุระหว่าง 30-39 ปี จะมีจรรยาบรรณสูงกว่าพวกที่มีอายุน้อยกว่า

Haines (1992, pp. 1179-A) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการให้ความหมายการใช้หลักทางศาสนา และการตัดสินใจของกลุ่มชาวฮิวอเมริกัน ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นกลุ่มออร์โธดอกซ์ กลุ่มอนุรักษนิยม กลุ่มปฏิรูป และกลุ่มที่หายากจากการพิชิตสำเร็จ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบของ อัลพอร์ท เวอร์นอนและลินเช่ แบบทดสอบจุดมุ่งหมายของชีวิตของ ครัมบอช (Crumbaugh's Purpose in Life Test) และแบบทดสอบวัดค่านิยมทางศาสนา (Hainess Values and Religious Involvement Inventory--HVRII) ผลการศึกษาพบว่า คำถามที่วัดค่านิยมทางศาสนาของ อัลพอร์ท และคณะ กับแบบทดสอบวัดค่านิยมทางศาสนามีความสัมพันธ์กัน และพบว่าแบบทดสอบของ อัลพอร์ทและคณะที่วัดค่านิยมทางสุนทรียภาพและสังคม สามารถจำแนกกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มอนุรักษนิยม กลุ่มปฏิรูป (กลุ่มที่ไม่ดื่มสุรา) ออกจากกันได้ และคำถามค่านิยมทางศาสนา สามารถจำแนกกลุ่มที่ไม่ดื่มสุราออกจากกลุ่มที่หายากจากการตัดสินใจได้ และยังพบว่า กลุ่มที่ไม่ดื่มสุราจะใส่ใจหลักการทางศาสนามากกว่ากลุ่มที่หายากจากการตัดสินใจ โดยกลุ่มไม่ดื่มสุราจะระบุว่า เขาไม่ค่อยรู้สึกว่าเขาจำเป็นต้องใช้หลักศาสนาเข้ามาช่วยให้จิตใจดีขึ้น ในขณะที่กลุ่มที่หายากจากการตัดสินใจจะระบุว่ามีความรู้สึกว่าเขาเองไร้ค่าอยู่บ่อย ๆ จนต้องใช้วิธีปรับจิตใจตนเองมาช่วย

ในปีเดียวกันนี้ Henry (1992, p. 957-A) ได้ศึกษาว่าการเลือกเพื่อนชายหรือเพื่อนหญิงมีความเกี่ยวข้องกับค่านิยมหรือไม่ เขาได้ศึกษากับนักศึกษาชาย 100 คน หญิง 100 คน ในวิทยาลัยชุมชนเมืองเล็ก ๆ ในมลรัฐเท็กซัส โดยใช้แบบทดสอบวัดค่านิยมของ อัลพอร์ต เวิร์นอนและลินเซ่ เข้าทำการทดสอบในชั้นเรียนของนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างอายุระหว่าง 18-30 ปี ในขณะเดียวกันผู้วิจัยก็ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบสำรวจค่านิยมในการแต่งงานของ เมอร์สไตน์ (Marriage Values Inventory's Murstein 1976) ผลการศึกษาพบว่า คะแนนแบบทดสอบทั้งสองชุดในเพศชายไม่มีความสัมพันธ์กัน แต่ในเพศหญิงมีตัวแปรบางตัวที่มีความสัมพันธ์กัน แบบทดสอบของ เมอร์สไตน์ไม่สามารถจำแนกค่านิยมของชายและหญิงได้ ส่วนแบบทดสอบของ อัลพอร์ต และคณะ สามารถจำแนกความแตกต่างของค่านิยมได้ทั้งชายและหญิง

จากงานวิจัยของต่างประเทศเกี่ยวกับการศึกษาค่านิยม โดยการใช้แบบทดสอบวัดค่านิยมของ อัลพอร์ต และคณะ พอสรุปได้ว่า ผู้วิจัยส่วนใหญ่มักใช้แบบทดสอบวัดค่านิยมของ อัลพอร์ตและคณะร่วมกับแบบทดสอบประเภทอื่น ได้แก่ แบบวิจัยบุคลิกภาพ แบบทดสอบวัดสติปัญญาตนเอง แบบสำรวจ แบบทดสอบจุดมุ่งหมายของชีวิต แบบทดสอบวัดค่านิยมทางศาสนา แบบทดสอบสำรวจค่านิยมในการแต่งงาน เป็นต้น และทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกันไป เช่น นักศึกษา พยาบาล แพทย์ ครู ผู้บริหาร บุคคลทั่วไป ผู้ที่แตกต่างกันในเชื้อชาติ ฯลฯ

กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิด ดังนี้

ตัวแปรต้น

สถานภาพของผู้บริหาร

1. สถานที่ปฏิบัติงาน

- ภาคกลาง
- ภาคเหนือ
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- ภาคใต้
- กรุงเทพมหานคร

2. เพศ

- ชาย
- หญิง

3. อายุ

- ต่ำกว่า 35 ปี
- 35-45 ปี
- 46 ปีขึ้นไป

4. ระดับการศึกษา

- ปริญญาตรี
- ปริญญาโท
- ปริญญาเอก

5. หน้าที่

- ผู้อำนวยการ/รองผู้อำนวยการ
- หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

6. สังกัด

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- เอกชน
- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตัวแปรตาม

ค่านิยมตามทฤษฎีของสแปรงเจอร์

1. ด้านวิชาการ
2. ด้านเศรษฐกิจ
3. ด้านสุนทรียภาพ
4. ด้านสังคม
5. ด้านการเมือง
6. ด้านศาสนา